

**Зовнішнє незалежне оцінювання 2013 року
з історії України
(Основна сесія № 1)**

1. Поява першого керамічного посуду – це характерна риса епохи
А палеоліту.
Б мезоліту.
В неоліту.
Г енеоліту.

2. Що стало одним із результатів посольства великої київської княгині Ольги до Константинополя, про яке повідомляє літописець?
А прийняття княгиною християнства
Б повернення Ольгою під владу Києва древлян
В розпуск княгиною варязьких дружин
Г оголошення Ольгою війни Хозарському каганатові

3. Кого з великих київських князів історик О. Субтельний охарактеризував так:
«Його слов'янське ім'я, варязьке виховання, кочовий спосіб життя віддзеркалювали поєднання європейського та азіатського начал. Його управління ознаменувало апогей ранньої героїчної доби в історії Київської Русі»?
А Олега
Б Ігоря
В Святослава
Г Володимира

4. У якому році на з'їзді руських князів ухвалено таке рішення:
«...Кожен хай держить отчину свою: Святополк – Ізяславів [уділ]; Володимир – Всеволодів [уділ]; Давид, Олег, Ярослав – Святославів [уділ]; іншим [хай будуть] уділи, які їм роздав Всеволод...»?
А 1054 р.
Б 1097 р.
В 1113 р.
Г 1187 р.

5. У 1238 р. під Дорогичином військо князя Данила Галицького завдало поразки
А монголам.
Б угорцям.
В полякам.
Г хрестоносцям.

6. Твори давньоруського героїчного епосу, що прославляють здебільшого подвиги народних героїв-богатирів і своїм сюжетом пов'язані з Києвом та князем Володимиром Святославичем, – це
- А билини.
 - Б балади.
 - В поеми.
 - Г думи.
7. Яка соціальна верства становила переважну більшість населення Київської Русі IX–XII ст.?
- А міщани
 - Б бояри
 - В смерди
 - Г дружинники
8. Про який регіон йдеться в уривку з історичного джерела:
«Після смерті короля Казимира III Великого цей край перейшов під владу Угорщини. Однак після укладення Кревської унії Польща знову набирає силу і остаточно приєднує його до своїх володінь і утворює на його теренах Руське воєводство»?
- А Галичину
 - Б Волинь
 - В Поділля
 - Г Закарпаття
9. Яка подія пов'язана із зображенням на ілюстрації діячем?

- А здобуття запорозькими козаками турецької фортеці Кафи
- Б зведення на о. Мала Хортиця першої відомої Січі-фортеці
- В керівництво українськими козаками під час Хотинської війни
- Г зруйнування запорозькими козаками польської фортеці Кодак

10. Фільварок – це форма господарювання
- А козаків.
 - Б селян.
 - В міщан.
 - Г шляхти.
11. Процес оформлення козацтва в окремий соціальний стан Речі Посполитої започатковано
- А Куруківською угодою.
 - Б Третім Литовським Статутом.
 - В Універсалом короля Стефана Баторія.
 - Г «Ординацією Війська Запорозького...».
12. У якому уривку з історичного джерела вказано привід до Національно-визвольної війни українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст.?
- А *«Зухвалий мій син Тиміш зібрав військо для того, щоб змусити до шлюбу дочку молдавського господаря. Застерігаю вашу королівську милість аби ви відступили з військом до польського кордону...»*
 - Б *«Наш підданий гетьман Б. Хмельницький, майже поєднавши свої війська з угорцем Ракочієм, послав до Польської держави наказного гетьмана Ждановича, Богуна та інших начальників для спустошення...»*
 - В *«Царська величність наді мною... учинив немилосердя своє: помирившись з поляками, ...государ послав з Вільно проти нас, шведів і угорців полякам на допомогу 20 тис. ратних людей...»*
 - Г *«Уся перша війна почалася через Чаплинського, який, не зважаючи на те, що я мав привілей короля, відібрав у мене хутір та ще й мені погрожував смертю, і увесь цей вогонь спалахнув через нього...»*

13. Діяльність якого гетьмана можна характеризувати, спираючись на подану карту?

- А Б. Хмельницького
- Б І. Виговського
- В Д. Многогрішного
- Г І. Самойловича

14. Що було характерним для процесу колонізації Слобідської України в другій половині XVII ст.?

- А початок заселення території Дикого Поля українськими селянами-втікачами з Правобережної України та запорозькими козаками
- Б активізація переселенського руху, основою якого були селяни та міщани Лівобережної України, які рятувалися від утисків польської шляхти
- В нова хвиля переселенців із Правобережної та Лівобережної України пов'язана зі складними суспільно-політичними обставинами доби Руїни
- Г обмеження переселенського руху з Правобережної України владою Московського царства у зв'язку з ускладненням відносин із Річчю Посполитою

15. Діяльність якого гетьмана уславлено на зображеній гравюрі?
 А П. Орлика
 Б П. Дорошенка
 В Д. Апостола
 Г І. Мазепи

16. Діяльність Другої Малоросійської колегії було спрямовано на
 А упорядкування системи управління Запорозькою Січчю.
 Б ліквідацію решток автономного устрою Гетьманщини.
 В запровадження полкового устрою в Слобідській Україні.
 Г повернення козаків Задунайської Січі на Запоріжжя.
17. Повстання Чернігівського полку наприкінці 1825 – на початку 1826 рр. було підготовлено
 А масонською ложою «Любов до істини».
 Б Кирило-Мефодіївським братством.
 В польським Патріотичним товариством.
 Г Південним товариством декабристів.
18. Прочитайте уривок із праці М. Грушевського та виконайте завдання.
«У тих землях, що одійшли до Австрії, нове правительство австрійське заходилося коло того, щоб поліпшити долю кріпаків українських, обмежити безмежну владу польських панів над ними».
 В уривку йдеться про
 А реформи Марії-Терезії та Йосифа II 1770–1780-х рр.
 Б Польське повстання 1830–1831 рр.
 В революцію 1848–1849 рр. в Австрійській імперії.
 Г Польське національно-визвольне повстання 1863–1864 рр.

19. Реформи 1860–1870-х рр. у Російській імперії сприяли

- А завершенню промислового перевороту.
- Б скасуванню заборон щодо української мови.
- В відкриттю українських кафедр в університетах.
- Г зрівнянню в правах усіх верств суспільства.

20. *«Негайно вислати з краю Драгоманова і Чубинського як невинуватих й однозначно небезпечних для краю агітаторів»* – це одна з вимог

- А Валуєвського циркуляру (1863 р.).
- Б Емського указу (1876 р.).
- В Університетського статуту (1884 р.).
- Г Столипінського циркуляру (1906 р.).

21. Укажіть пам'ятку архітектури України, зображену на фото початку ХХ ст.

- А Володимирський собор у Києві
- Б Покровський собор у Харкові
- В Успенський собор у Почаєві
- Г Троїцький собор у Новомосковську

22. Унаслідок яких подій стало можливе представництво українців у парламентах Австрійської та Російської імперій?

- А польських повстань 1830–1831 та 1863–1864 рр.
- Б реформ імператриці Марії-Терезії та імператора Олександра II
- В створення українських політичних партій у Галичині та Наддніпрянщині
- Г європейської революції 1848–1849 рр. та революції 1905–1907 рр. у Росії

23. Укажіть портрет діяча, з іменем якого пов'язано створення Русько-української радикальної партії (РУРП).

24. Однією з провідних галузей промисловості на західноукраїнських землях на початку XX ст. була

- А вугільна.
- Б хімічна.
- В нафтодобувна.
- Г металургійна.

25. Перебіг яких подій Першої світової війни відображено на карті?

- А Галицької битви (1914 р.)
- Б Карпатської операції (1915 р.)
- В Горлицької операції (1915 р.)
- Г Брусиловського прориву (1916 р.)

26. Яку позицію займала Українська Центральна Рада у відносинах з Тимчасовим урядом Росії?
- А намагалась знайти компроміс щодо термінів реалізації національних прав українського народу
 - Б підбурювала неросійські народи до розвалу Російської імперії силовими методами
 - В ігнорувала будь-які спроби Тимчасового уряду налагодити переговорний процес
 - Г повністю підтримувала заходи Тимчасового уряду на придушення національних рухів
27. Що спричинило виголошення Ф. Швецем такої промови:
«Віднині зливаються в одно вікiами відділені одна від одної частини України – Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпровська Україна – в одну Велику Україну... Віднині Український народ, звільнений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднати всі зусилля своїх синів для створення нероздільної незалежної Української Держави на добро і щастя українського народу...»?
- А проголошення незалежності УНР
 - Б укладення Варшавської угоди
 - В повалення більшовицького режиму в Україні
 - Г підписання Акта Злуки УНР та ЗУНР
28. Одержавлення власності, згортання товарно-грошових відносин, упровадження карткової системи та загальної трудової повинності – це складові політики
- А Генерального Секретаріату УНР.
 - Б Ради Народних Комісарів УСРР.
 - В Ради Міністрів Української Держави.
 - Г Директорії УНР.
29. У якому році Українська СРР стала складовою СРСР?
- А 1919 р.
 - Б 1920 р.
 - В 1921 р.
 - Г 1922 р.
30. Яку політику більшовиків С. Петлюра характеризував таким чином:
«...У цьому напрямку нинішньої політики більшовиків я вбачаю чергову їхню поступку стихійній силі українського національного руху, а водночас логічно послідовний і політичний захід з метою оволодіння силою цього руху й зміцнення своїх позицій в Україні...»?
- А «воєнний комунізм»
 - Б неп
 - В коренізацію
 - Г колективізацію

31. Зображений агітаційний плакат 1930-х рр.

- є джерелом для визначення
 А причин індустріалізації.
 Б переваг індустріалізації.
 В масштабів індустріалізації.
 Г джерел індустріалізації.

32. Жертвою якої репресивної акції став С. Єфремов?

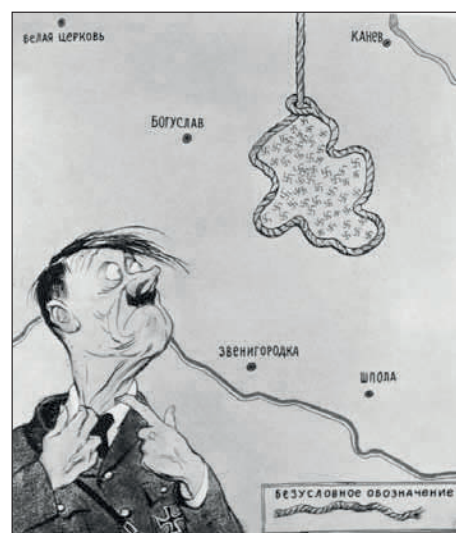
- А справи «Спілки визволення України»
 Б «Шахтинської справи»
 В Голодомору
 Г «Закону про п'ять колосків»

33. «Осадництво» – це

- А політико-ідеологічний контроль за українськими партіями, здійснюваний чехословацькими партіями в 1920–1930-х рр.
 Б адміністративна уніфікація українських земель, здійснювана урядом Румунії в 1920 – першій половині 1930-х рр.
 В процес згорання української освіти, здійснюваний урядом Угорщини наприкінці 1930-х рр.
 Г політика планомірного заселення українських земель військовими та цивільними колоністами, здійснювана урядом Польщі в 1920-х рр.

34. Яка подія часів Великої Вітчизняної війни стала темою для створення зображеної карикатури?

- А Битва за Дніпро
 Б Київська оборонна операція
 В Корсунь-Шевченківська операція
 Г Карпатсько-Ужгородська операція

35. Визволення всієї території України від німецьких окупантів та їхніх союзників відбулося
- А 6 листопада 1943 р.
 - Б 17 лютого 1944 р.
 - В 28 жовтня 1944 р.
 - Г 9 травня 1945 р.
36. За оцінкою історика О. Бойка «...характерним для стратегії радянського керівництва в процесі відбудови було повернення до довоєнної моделі розвитку народного господарства».
- Що було покладено в основу зазначеної моделі?
- А розвиток базових галузей промисловості за рахунок ресурсів сільського господарства
 - Б співіснування державного, кооперативного та приватного секторів народного господарства
 - В спрямування основних капіталовкладень у легку промисловість і соціальну сферу
 - Г скорочення обсягів державних дотацій підприємствам воєнно-промислового комплексу
37. Практика «політичної реабілітації» вперше увійшла в життя радянського суспільства в період
- А «відбудови».
 - Б «відлиги».
 - В «застою».
 - Г «перебудови».
38. «...Ліквідувати Українську Раду народного господарства. Визнати за необхідне ліквідувати Ради народного господарства економічних районів УРСР» – це рішення засвідчило
- А згортання хрущовських реформ.
 - Б реалізацію державного суверенітету республіки.
 - В скорочення масштабів сталінських репресій.
 - Г поглиблення політики «перебудови».

39. Яке явище радянської дійсності другої половини 1960–1980-х рр. відображає карикатура?

- А низьку якість обслуговування в торговельних закладах
- Б розкрадання державного майна на робочих місцях
- В технологічну відсталість харчової промисловості
- Г систематичне пияцтво на робочому місці

40. Прочитайте уривок із книги М. Горбачова «Життя і реформи» та виконайте завдання.

«...Реформа була для свого часу досить сміливою, перш за все в плані розширення самостійності підприємств і товарно-грошових відносин між ними. Добре пам'ятаю, яке пожвавлення вона викликала в суспільстві, які породила надії, надавши позитивний вплив на розвиток економіки у восьмій п'ятирічці, мабуть, найбільш успішній у післявоєнні роки».

Описана реформа проводилася під керівництвом

- А М. Хрущова.
- Б П. Шелеста.
- В М. Підгорного.
- Г О. Косигіна.

41. Яка подія дала поштовх процесу міжнародного визнання України як незалежної держави?

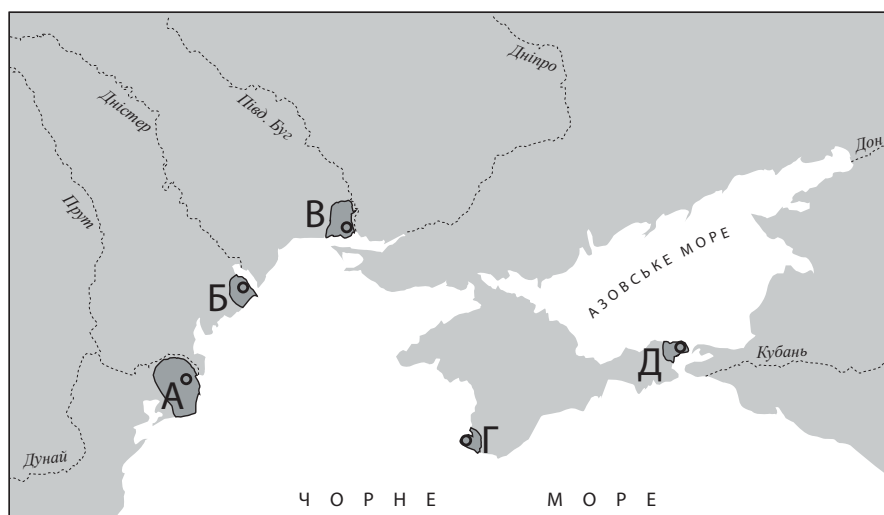
- А прийняття Декларації про державний суверенітет України (16 липня 1990 р.)
- Б схвалення Акта проголошення незалежності України (24 серпня 1991 р.)
- В проведення Всеукраїнського референдуму (1 грудня 1991 р.)
- Г утворення Співдружності Незалежних Держав (8 грудня 1991 р.)

42. 6 грудня 1991 р. – це дата

- А набуття Україною членства в Раді Європи.
- Б обрання першого Президента України.
- В ухвалення Конституції України.
- Г заснування Збройних Сил України.

43. Установіть відповідність між назвами античних міст-колоній Північного Причорномор'я і Криму та їхнім місцем розташування.

- 1 Ольвія
- 2 Пантікапей
- 3 Херсонес
- 4 Тіра

44. Установіть відповідність між подіями XVII ст. та їхніми наслідками.

1 ухвалення Гадяцьких пунктів	А знелюднення частини Правобережної України, руйнація козацької столиці
2 Чигиринські походи турецько-татарських військ	Б початок війни Московського царства проти Гетьманщини
3 укладення Андрусівського договору	В поділ території Гетьманщини між Річчю Посполитою та Московським царством
4 підписання Віленського перемир'я	Г пошук Б. Хмельницьким нових союзників у боротьбі з Річчю Посполитою
	Д перехід Лівобережної Гетьманщини під протекторат Османської імперії

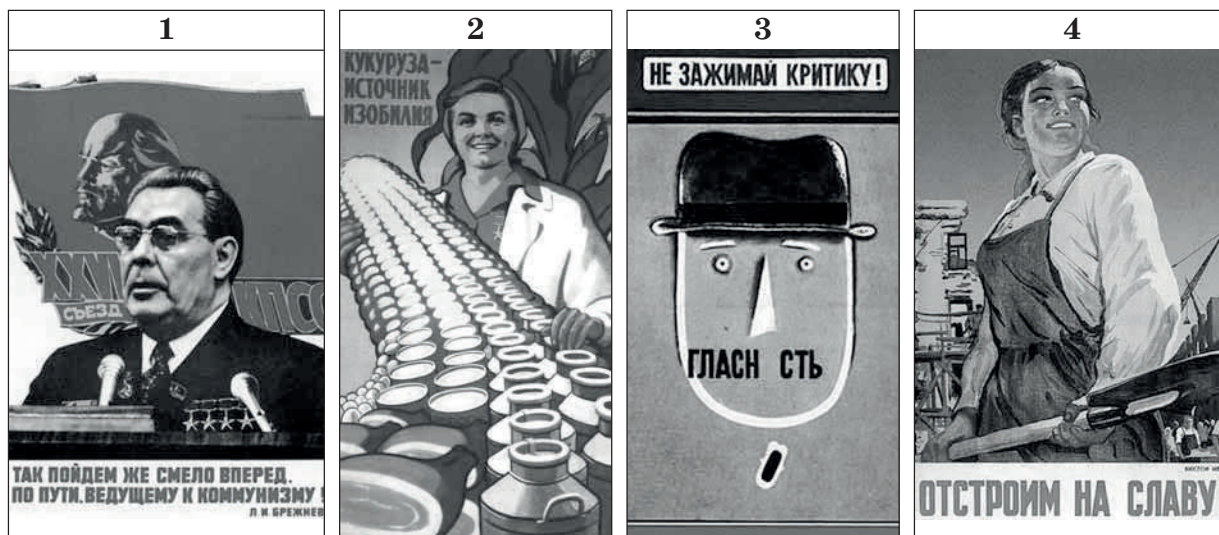
45. Установіть відповідність між прізвищем науковця та фактами його біографії.

1 В. Каразін	А етнограф, укладач збірок українських народних пісень, перший ректор Київського університету
2 М. Остроградський	Б винахідник, агроном і метеоролог, ініціатор відкриття Харківського університету
3 М. Максимович	В математик, член Петербурзької, Паризької, Римської та Туринської академій наук
4 М. Костомаров	Г етнограф, автор українського фонетичного правопису, першого українського історичного роману
	Д історик, автор праць з історії козацтва, член Кирило-Мефодієвського братства

46. Установіть відповідність між визначеннями та поняттями, що характеризують соціально-економічне життя УСРР в 1920–1930-х рр.

1	об'єднання селянських господарств у великі підприємства шляхом примусового усупільнення землі, реманенту та худоби	А	«госпрозрахунок»
2	створення великого машинного виробництва в усіх галузях господарства, насамперед у промисловості	Б	«індустріалізація»
3	тверда норма обсягів натурального відрахування державі частки продукції, виробленої селянськими господарствами	В	«денаціоналізація»
4	форма господарювання в державних підприємствах на основі фінансової самостійності в умовах збереження централізованого керівництва	Г	«продподаток»
		Д	«колективізація»

47. Установіть відповідність між плакатами та історичними періодами.

А	радянська модернізація України (1928–1938 рр.)
Б	повоєнна відбудова та розвиток (1946 – початок 1950-х рр.)
В	політична та економічна лібералізація суспільства (1953–1964 рр.)
Г	загострення кризи радянської системи (1965–1985 рр.)
Д	розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України (1985–1991 рр.)

48. Установіть відповідність між поняттями, що використовують для характеристики періоду політичної та економічної лібералізації суспільства (1953–1964 рр.), та їхніми відображеннями в уривках з історичних джерел.

1	«лібералізація»	А	«...Зняти з обліку спецпоселення і звільнити з-під адміністративного нагляду органів МВС греків, болгар, вірмен та членів їх сімей, виселених з Криму в 1944 р.»
2	«дисидентство»		
3	«шістдесятники»		
4	«реабілітація»	Б	«Затвердити... передачу Кримської області зі складу Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки...»
		В	«...Поетів тоді називали формалістами за шукання своєї індивідуальності. Насправді, за шуканням істини замість ідеї, спущеної зверху для оспівування, ...за опір, протистояння офіційній літературі та всьому апаратові будівничих казарм...»
		Г	«...Завдання полягає в підготовці народу до нового масового руху за національну свободу. Для такої праці потрібні не скоростріл з багнетом, а натхненне слово з вірою в перемогу...»
		Д	«...Для цього необхідно: по-більшовицькому засудити і викоринити як несумісний з принципами партійного керівництва і нормами партійного життя культ особистості, вести боротьбу проти спроб відродити його в тій чи іншій формі...»

49. Установіть послідовність укладення міжнародних угод XVII ст.

- А Андрусівський договір між Московським царством та Річчю Посполитою
- Б Бахчисарайський договір між Московським царством та Османською імперією
- В «Вічний мир» між Московським царством та Річчю Посполитою
- Г Гадяцькі пункти між Військом Запорозьким та Річчю Посполитою

50. Установіть послідовність суспільних подій XIX ст.

- А відкриття в Києві Південно-Західного відділу Російського географічного товариства
- Б заснування у Львові товариства «Просвіта»
- В реорганізація Літературного товариства ім. Т. Шевченка в Наукове товариство
- Г відкриття в Одесі Новоросійського університету

51. Установіть послідовність подій Української революції (1917–1918 рр.).
- А ухвалення Першого Універсалу Української Центральної Ради
 - Б скликання Всеукраїнського національного конгресу
 - В утворення Української Центральної Ради
 - Г створення Генерального Секретаріату
52. Що з наведеного стосується історії скіфських племен?
- 1 налагодження торговельних зв'язків із грецькими містами-колоніями
 - 2 утвердження монотеїстичної релігії
 - 3 здійснення грабіжницьких походів проти Римської імперії
 - 4 витіснення на Кримський півострів сарматськими племенами
 - 5 створення загонів важкоозброєної піхоти
 - 6 винайдення колісного транспорту
 - 7 панування в образотворчому мистецтві «звіриного стилю»
53. Що із зазначеного є прикладом культурного життя на українських землях у другій половині XVI ст.?
- 1 заснування Києво-Могилянської колегії
 - 2 створення Пересопницького Євангелія
 - 3 заснування в Острозі слов'яно-греко-латинської академії
 - 4 створення козацьких літописів
 - 5 заснування Глухівської співочої школи
 - 6 видання у Львові І. Федоровим «Апостола» та «Букваря»
 - 7 відновлення ієрархії православної церкви
54. Які завдання мали бути вирішені в ході земельної реформи П. Столипіна?
- 1 зміцнити соціальну опору самодержавства на селі
 - 2 розв'язати проблему аграрного перенаселення
 - 3 розширити ринки збуту сільськогосподарської продукції
 - 4 скасувати панщину та кріпосну залежність селян
 - 5 ліквідувати заборгованість за викупними платежами 1861 р.
 - 6 подолати кризу сільськогосподарського перевиробництва
 - 7 ліквідувати церковне та монастирське землеволодіння

55. Укажіть характерні риси нацистського окупаційного режиму в Україні в роки Великої Вітчизняної війни (1941–1945 рр.).
- 1 ліквідація колгоспно-радгоспної системи, зрівняльний розподіл землі між селянами за трудовими нормами
 - 2 проведення примусових мобілізацій до Української національної армії
 - 3 жорстка експлуатація населення та економічне пограбування (вивіз сировини, продовольства, матеріальних цінностей)
 - 4 відновлення та легалізація діяльності українських політичних партій
 - 5 тотальний терор, масове знищення місцевого цивільного населення та військовополонених
 - 6 денационалізація великої промисловості, створення спільних українсько-німецьких підприємств
 - 7 примусове вивезення на господарські роботи до Німеччини місцевого працездатного населення